

Richtlijnantwoord Casus Franken - Berghuis

Examen RFEA particulier najaar 2020

Opmerking; aan deze richtlijnantwoorden kunnen geen rechten worden ontleend

Deze richtlijnantwoorden zijn gebaseerd op de wet- en regelgeving op 1 januari 2020

Vraag 1 (8 punten)

Juridisch ouderschap

Fabian

Yvonne is van rechtswege juridisch ouder van Fabian omdat zij de vrouw is waaruit Fabian is geboren (art. 1: 198 BW).

Jan is juridisch ouder van Fabian omdat hij Fabian heeft erkend (geboren voor het geregistreerd partnerschap).

Ilse

Yvonne is van rechtswege juridisch ouder van Ilse omdat zij de vrouw is waaruit zij is geboren (art. 1: 198 BW).

Jan is geen juridisch ouder van Ilse, omdat Jan op het moment van geboorte geregistreerd partner was van Yvonne, Ilse geboren is voor 1 april 2014 en hij Ilse niet heeft erkend.

Gevolgen juridisch ouderschap (o.a.):

- ontstaan familierechtelijke banden (o.a. erfgenaam).
- (over en weer) een levenslange onderhoudsplicht.
- recht op omgang en informatie en de plicht tot raadpleging

Jan heeft, ondanks dat hij geen juridisch ouder is van Ilse, wel op grond van een nauwe persoonlijke betrekking recht op omgang met haar.

Wettelijke onderhoudsplicht

Yvonne heeft als juridisch ouder levenslang een wettelijke onderhoudsplicht voor beide kinderen.

Jan heeft als juridisch ouder levenslang een wettelijke onderhoudsplicht voor Fabian.

Jan heeft, omdat hij de verwekker is van Ilse en Ilse naast Yvonne geen andere juridisch ouder heeft, als ware hij een juridisch ouder levenslang een wettelijke onderhoudsplicht voor Ilse.

Behoeftigheid

De kinderen hoeven tot 21 jaar geen behoeftigheid aan te tonen.

Ouderlijk gezag

Ilse

Ilse is geboren tijdens het geregistreerd partnerschap en alleen Yvonne is haar juridisch ouder. Op grond van art. 1:253sa BW hebben zij het gezamenlijk gezag. Dit gezamenlijk gezag blijft ook na de scheiding in stand tot de 18-jarige leeftijd van Ilse.

Fabian

Yvonne en Jan zijn beiden juridisch ouder van Fabian. Vanaf het aangaan van het geregistreerd partnerschap hebben zij samen het ouderlijk gezag (art. 1: 253aa BW). Dit gezamenlijk ouderlijk gezag blijft ook na de scheiding in stand tot de 18-jarige leeftijd van Fabian.

Gevolgen (ouderlijk) gezag (o.a.):

- bewind over het vermogen van het kind
- wettelijke vertegenwoordiging
- zorg- en opvoedingsplicht

Ouderschapsplan

Er is sprake van gezamenlijk gezag over beide kinderen. Een ouderschapsplan is daarom voor beiden verplicht. Yvonne en Jan zijn wettelijk verplicht hen te betrekken op een bij hun leeftijd passende wijze bij de over hen te maken afspraken.

Het ouderschapsplan moet bevatten:

- Wijze waarop zorg- en opvoedingstaken worden verdeeld
- Of wijze waarop recht op en plicht tot omgang wordt vormgegeven
- Wijze waarop ouders elkaar informeren en raadplegen omtrent het minderjarig kind
- Kosten verzorging en opvoeding minderjarige kind

Rechten van de kinderen

Ilse is op de datum van indienen van het verzoekschrift 13 jaar oud. Zij heeft wettelijk recht om haar mening te geven over de niet-financiële afspraken die over haar in het scheidingsconvenant worden gemaakt. Fabian is op de datum van indienen van het verzoekschrift 16 jaar oud. Hij heeft wettelijk recht om zijn mening te geven over zowel de niet-financiële als financiële afspraken die over hem in het scheidingsconvenant worden gemaakt.

Rangorde

De huidige rangorde in de onderhoudsplicht van Jan is:

1. Ilse en Fabian (kinderen jonger dan 21 jaar)
2. Yvonne (ex-echtgenote)

Vraag 2. (10 punten)

Onjuistheden/onlogische bepalingen convenant¹

Considerans

Adres vrouw onjuist (woont bij Frits).

Jan is geen juridisch ouder maar heeft wel gezag over Ilse, is niet vermeld.

In c) staat alleen Fabian, maar voor beide kinderen geldt deze verplichting (overleg).

Inkomen uit vakantiehuisje ontbreekt.

Fiscaal loon vrouw is als bruto loon vermeld.

Partnerschapsvoorwaarden worden niet vermeld.

Artikel 1

Artikel 1.1: gezamenlijke gezag wordt niet vermeld.

Afspraken over informeren/raadplegen betreffende Fabian ontbreken (o.a. wijze waarop, frequentie).

Afspraken over schoolkosten en kindgebondenkosten ontbreken.

Afspraken vanaf 18 jaar ontbreken.

Artikel 2

Artikel 2.9: op welke wijze en frequentie van informeren/raadplegen ontbreekt.

Artikel 2.10: bijdrage van vrouw aan man?

Afspraken over schoolkosten en kindgebondenkosten ontbreken.

Afspraken vanaf 18 jaar ontbreken.

Artikel 3

Afspraken over bereiken AOW leeftijd en wegvallen onderhoudsplicht kinderen ontbreken.

Proeftijd artikel 1:160 ontbreekt.

Artikel 4

Artikel 4.5: maximale duur recht van bewoning ontbreekt.

Niet ontstaan huurrecht is niet opgenomen.

Afspraken over gebruik woning door derden ontbreekt.

Vordering/schuld in verband met inbreng overwaarde oude woning vrouw ontbreekt.

Afspraken over de betaling van onderhoudskosten ontbreken.

Hypotheekrente komt voor rekening vrouw: vanaf wanneer? Wordt deze rekening van de e/o rekening voldaan (peildatum dat van inschrijving)? Geen afspraken over fiscaal voordeel eigen woning (tot wanneer 50/50?).

Aflossing komt voor rekening vrouw: een vergoedingsrecht voor 50% van de aflossing na peildatum? Niets over vastgelegd.

Artikel 5

Schenking van de vader van Jan voor de aankoop van het vakantiehuisje valt buiten verrekening (niet vastgelegd).

Afhechten verrekening kosten van de huishouding ontbreekt (artikel 5 pww).

¹ De genoemde onjuistheden/risico's zijn niet limitatief, andere fouten kunnen ook goed gerekend zijn mits voorzien van de juiste motivatie.

Artikel 6

Geen afspraak over rente en opeisbaarheid opgenomen.

Artikel 7

Fiscaal partnerschap loopt door in 2020. Geen afspraken over wel/niet kiezen voor vrije toerekening als of gehele jaar FP gemaakt.

Geen afspraken over fiscale afhandeling verrekening lijfrente gemaakt (ieder eigen aanslag?).

Onjuistheden draagkrachtberekening

Loon Yvonne

Fiscaal als bruto loon ingevoerd.

Bruto bijdrage in de kosten ontbreekt (€ 3.936).

Woning

Rente is 100% als rente EWS meegenomen i.p.v. 50% rente EWS en 50% fict. betaalde PA. Aftrek fict. betaalde PA woongenot ontbreekt (€ 1.140).

Correctie IB box 1

Aftrekcorrectie rente EWS en fict. betaalde PA ontbreekt.

Box 3

Vordering op Jan uit hoofde van verrekening ontbreekt.

Kinderen

Kindgebondenbudget Ilse ontbreekt.

Zorgkorting Fabian ontbreekt.

Eigen aandeel van Yvonne in de kosten van Ilse ontbreekt.

Samenwonen met Frits

Yvonne woont samen met Frits en wil met hem na de scheiding samen een woning gaan kopen. Er is in de berekening geen rekening gehouden met een (bijdrage in de) woonlast.

Vraag 3. (18 punten)

Samenlevingsvorm

Yvonne en Jan zijn een geregistreerd partnerschap aangegaan met partnerschapsvoorwaarden. Deze voorwaarden houden in:

- een uitsluiting van elke gemeenschap
- conversie van het pensioen volgens WvpS
- finaal verrekenbeding bij ontbinding geregistreerd partnerschap door overlijden en beëindiging van het geregistreerd partnerschap bij leven.

Soorten vermogen

Er zijn drie vermogens: het gemeenschappelijk vermogen (een eenvoudige gemeenschap), het privévermogen van Yvonne en het privévermogen van Jan. De eenvoudige gemeenschap kan direct worden verdeeld.

Peildata

Voor de verrekening hebben Yvonne en Jan gekozen voor de datum ondertekening convenant (artikel 5.2). Dit wijkt af van de wettelijke peildatum (indienen verzoekschrift) en de in de huwelijksvoorwaarden overeengekomen datum (indienen verzoekschrift).

Voor de verdeling hebben Yvonne en Jan ook de datum van ondertekening van het convenant gekozen als peildatum voor de waardering.

Voor de gezamenlijke bankrekening hebben ze als peildatum de datum van inschrijving van de scheiding afgesproken (artikel 5.5). Voor de aanslagen inkomstenbelasting (te betalen dan wel te ontvangen) hebben zij als peildatum 1 januari 2020 afgesproken (artikel 7).

Recht op bezit / vordering in geld

Van de in de eenvoudige gemeenschap vallende goederen hebben beiden evenveel recht op het bezit, van de te verrekenen vermogensbestanddelen ontstaat er alleen recht op een vordering in geld.

Eenvoudige gemeenschap

Tot de eenvoudige gemeenschap (gezamenlijk vermogen, ieder voor de onverdeelde helft) behoren de woning in Almere, de inboedel in de woning in Almere en de woning van Frits (meegenomen door Yvonne) en de gezamenlijke bankrekening.

Uitleg verrekenbedingen

Yvonne en Jan hebben een finaal verrekenbeding opgenomen in de partnerschapsvoorwaarden. Hierin hebben zij afgesproken dat zij bij het einde van het geregistreerd partnerschap zullen afrekenen alsof zij in algehele gemeenschap waren gehuwd. Omdat de partnerschapsvoorwaarden zijn opgesteld in 2005 is de oude wettelijke definitie van de huwelijksgemeenschap (artikel 1:94 BW) analoog van toepassing.

Al het aanwezige privévermogen valt in de verrekening, met uitzondering van vermogen (mits in voldoende mate bewijsbaar):

1. verkregen onder uitsluiting uit erfenis en schenking
2. de vruchten van uitgesloten vermogen voor zover dit in de uitsluitingsclausule is bepaald
3. de vruchten van uitgesloten vermogen ontvangen na 1-1-2012
4. dat verknocht is

Inboedel Almere

De waarde van de inboedel van de echtelijke woning is volgens de bijlage op de peildatum € 11.400. In het convenant hebben zij echter vastgelegd dat deze inboedel in onderling overleg verdeeld is zonder nadere verrekening van de waarde. De inboedel wordt in de verdeling PM meegenomen.

De woning in Almere

De huidige echtelijke woning is gezamenlijk vermogen (eenvoudige gemeenschap 50/50). De woning is aangekocht met € 50.000 spaargeld van Yvonne en een gezamenlijke hypotheek van € 240.000. Yvonne heeft uit hoofde hiervan een vergoedingsvordering. Op deze vordering is in beginsel de beleggingsleer van toepassing (investering na 1-1-2012)².

Het bedrag wordt als volgt berekend:
Waarde woning datum aankoop: € 290.000
Waarde woning peildatum: € 380.000

Berekening vergoedingsvordering:
 $€ 50.000 * € 380.000 / € 290.000 = € 65.517,24$.

De investering van Yvonne in de aankoop van de woning valt in de finale verrekening en daarmee ook deze vergoedingsvordering.

Het vakantiehuisje

Het vakantiehuisje is privévermogen van Jan. De aankoop is voldaan met € 24.000 schenking onder uitsluiting en € 90.000 hypotheek. Omdat minder dan 50% van de investering onder uitsluiting verkregen vermogen betreft valt het vakantiehuisje in het te verrekenen vermogen (analoog aan de systematiek van de algehele gemeenschap van goederen). Het niet te verrekenen privévermogen van Jan heeft een vordering op het te verrekenen privévermogen van € 24.000 (nominaal, investering voor 1-1-2012). De tweede schenking (aflossing op de hypotheek) is niet onder uitsluiting verkregen. Deze valt daarmee in de verrekening.

De opbrengst uit de verhuur van het vakantiehuisje, voor zover deze ziet op de onder uitsluiting verkregen schenking en ontvangen is na 1-1-2012, blijft eveneens buiten de verrekening. Deze opbrengsten zijn echter besteed aan vakanties met de kinderen. In beginsel heeft Jan dan geen vordering op het te verrekenen vermogen (uitgegeven aan de kosten van de huishouding). Mogelijk heeft hij hierdoor wel teveel bijgedragen aan de kosten van de huishouding. Ook kan er discussie ontstaan omdat de huurinkomsten niet direct vallen onder het in de partnerschapsvoorwaarden opgenomen inkomensbegrip (inkomen Wet IB 2001) voor de bijdrage in de kosten van de huishouding. In de verdere uitwerking wordt er van uitgegaan dat er geen vordering uit hoofde van de huuropbrengsten wordt afgesproken.

Spaarrekeningen op naam van de kinderen

De spaarrekeningen op naam van de kinderen behoren tot het vermogen van de kinderen en niet tot het vermogen van Jan en Yvonne. Deze blijven buiten de verrekening.

Verrekening bruto lijfrente: fiscale gevolgen en latentie

Jan heeft op de lijfrenterekening in totaal $10 * € 6.000 = € 60.000$ gestort. Hiervan was € 1.000 niet aftrekbaar.

Van de huidige waarde is bruto: $€ 59.000 / € 60.000 * € 67.400 = € 66.276,67$.

² Op basis van de afspraken in de partnerschapsvoorwaarden kan ook het standpunt worden ingenomen dat dit bedrag nominaal moet worden vergoed. Omdat de vordering/schuld in de verrekening valt heeft dit op het uit hoofde van de verdeling/verrekening in totaal te betalen bedrag geen invloed.

Op grond van de verrekening van de waarde van de bruto lijfrente van Jan is de helft van deze bruto waarde als onderhoudsverplichting bij Jan aftrekbaar en als periodieke uitkering bij Yvonne belast.

Jan heeft recht op een persoonsgebonden aftrek van $\text{€ } 66.276,67/2 = \text{€ } 33.138,34$. Yvonne dient dit zelfde bedrag aan te geven als periodieke uitkering en verstrekking. Zij is hierover, naast inkomstenbelasting, geen inkomensafhankelijke premie ZVW verschuldigd (inkomen hoger dan maximum).

Het uit verrekening te betalen bedrag wordt voldaan als de woning in de toekomst wordt geleverd aan derden. De verrekenvordering/schuld is niet rentedragend. Het moment waarop het uit hoofde van de verrekening van de lijfrente te betalen bedrag fiscaal wordt belast/aftrekbaar is, is daarmee het moment van betaling in de toekomst. Dit is buiten de in het convenant opgenomen termijn van het bij helfte dragen van de aanslagen inkomstenbelasting (tot 1-1-2020). Uitgaande van deze afspraken zoals gemaakt in het convenant wordt er op de waardering van de lijfrente geen IB latentie toegepast. De lijfrente wordt voor de volle waarde (€ 67.400) in de verrekening betrokken. Jan geniet zelf het fiscale voordeel en Yvonne voldoet zelf de heffing.

In de verdere uitwerking wordt hier van uitgegaan.

Vermogensoverzicht

Yvonne privé	Eenvoudige gem.	Jan privé
Te verrekenen	Woonhuis € 380.000	Te verrekenen
Vordering op gemeenschap € 65.517	Hypotheek -/- € 221.449 ³	Vakantiehuisje € 180.000
Privérekening € 2.240	Schuld aan PV V te verr. -/- € 65.517	Hypotheek -/- € 70.000
Spaarrekening € 11.688	Inboedel Almere PM	Schuld aan PV M niet te verr. -/- € 24.000
Auto € 14.000	Inboedel Yvonne PM	Inboedel vakantiehuisje € 3.600
Beleggingen € 64.200	Privérekening e/o € 2.100	Privérekening € 2.460
		Spaarrekening € 13.480
		Lijfrente € 67.400 (zonder IB lat.)
		Auto € 7.900
Totaal € 157.645		Totaal € 180.840
Niet te verrekenen		Niet te verrekenen
n.v.t.		Vordering op te verr PV M € 24.000
	Totaal € 95.134	Totaal € 24.000

³ Resterende hypotheek op 31-12-2019, peildatum is 27-12-2019. Mogelijk verschil in openstaande hypotheek heeft geen invloed op te betalen/ontvangen overbedeling omdat woning onverdeeld blijft.

Berekening over- / onderbedeling:

Ieder heeft recht op 50% van € 95.134 = € 47.567.

De woning blijft onverdeeld. De inboedel is zonder nadere verrekening reeds verdeeld. De gezamenlijke bankrekening wordt op datum inschrijving opgeheven en het saldo 50/50 verdeeld. De schuld van de gemeenschap aan Yvonne wordt toegeedeeld aan Yvonne.

Werkelijk aandeel in de gemeenschap Yvonne € 14.808,50

Werkelijk aandeel in de gemeenschap Jan € 80.325,50

De door Jan aan Yvonne te betalen overbedeling bedraagt:

€ 80.325,50 -/- € 47.567 = € 32.758,50.

Berekening verrekenvordering/-schuld:

De totale waarde van het te verrekenen vermogen bedraagt € 157.645 + € 180.840 = € 338.485.

Ieder heeft recht op € 169.242,50.

Jan heeft derhalve een verreken schuld aan Yvonne van € 180.840 -/- € 169.242,50 = € 11.597,50.

Ieder behoudt zijn eigen privévermogen.

Vergoedingsrechten

Er zijn geen overige vergoedingsrechten

Totaal door Jan aan Yvonne te betalen

Verdeling (Jan aan Yvonne)	€ 32.758,50
<u>Verrekening (Jan aan Yvonne)</u>	<u>€ 11.597,50</u>
Totaal door Jan te betalen	€ 44.356,00

Vraag 4. (6 punten)**(Juridische) gevolgen weigering Jan om mee te werken aan de inschrijving**

Doordat Jan geen akte van berusting tekent kan de ontbinding gedurende drie maanden vanaf de datum van de beschikking (11-6-2020) niet worden ingeschreven. Daarna kan Yvonne indien Jan niet in hoger beroep is gegaan eenzijdig de ontbinding laten inschrijven.

Door de latere inschrijvingsdatum blijft het geregistreerd partnerschap langer bestaan. Zij blijven hierdoor langer wettelijk erfgenaam. Mogelijk moet Yvonne hierdoor een testament opstellen.

De verplichting tot betaling van de bijdrage in het levensonderhoud van Fabian gaat in op de datum van scheiding. Deze gaat dus officieel pas later in.

De verevening van de pensioenrechten van Yvonne ziet op de opgebouwde rechten op datum inschrijving. Jan krijgt door het uitstel dus recht op een groter deel.

In het convenant is vastgelegd dat het saldo van de e/o rekening op de datum van inschrijving 50/50 wordt gedeeld. Als deze datum naar de toekomst verschuift kan dit een verschil geven over het te verdelen saldo en discussie over tussentijdse stortingen/opnames.

Maximale duur PA plicht Yvonne

Jan en Yvonne hebben het convenant getekend op 27 december 2019. Hierdoor is op grond van het overgangsrecht de oude wetgeving voor wat betreft de duur van de partneralimentatie van toepassing. Deze is dus maximaal 12 jaar met ingang van de inschrijvingsdatum. De maximale duur wordt door het uitstel van de inschrijving niet langer. De plicht tot betaling gaat wel later in.

Vraag 5 (15 punten)

Jan en Yvonne hebben de woning in Almere ieder voor de onverdeelde helft gekocht. De oude woning en daarvoor aangegane hypotheek zijn volledig van Yvonne. Jan had (voor zover uit de casus op te maken) geen fiscaal eigenwoning verleden.

Het fiscaal eigenwoning verleden van beiden voor aankoop:

Yvonne: EWR € 50.000. Geen recht op herleven oud regime (aankoop later dan in zelfde kalenderjaar of kalenderjaar na verkoop)

Jan: geen EWR, geen recht op oud regime.

Fiscale behandeling woning o.b.v. brief Wiebes

Uitwerking op basis van brief Wiebes (* € 1.000)⁴:

	Jan	Yvonne
Aankoop/verwerving incl. kosten	€ 145	€ 145
Hypotheek annuïtair	€ 120 -/-	€ 120 -/-
Eigen middelen		€ 50 -/-
Vergoedingsvordering	€ 25 -/-	€ 25
Max EWS	€ 145	€ 95
Box 1 EWS		
Oud regime	€ 0	€ 0
Nieuw regime	€ 120	€ 95
Totaal	€ 120	€ 95
Box 3	€ 0	€ 25

Toelichting:

Op basis van brief Wiebes zijn zij ieder leningdeel 50/50 aangegaan. Jan heeft geen EWR. Voor hem is het annuïtaire leningdeel een EWS box 1 (voldoet aan de aflossingseis). De schuld die hij heeft aan Yvonne is geen EWS (lening tussen partners).

Yvonne heeft een EWR (€ 50.000). Haar maximale EWS bedraagt € 145.000 -/- € 50.000 = € 95.000. Van haar deel van de hypotheek valt € 25.000 in box 3.

Mogelijke oplossingen:

- Ambtshalve verzoeken om toepassing van het besluit van Januari 2018 (fiscaal EW verleden 50/50)
- Draagplicht vastleggen

⁴ In deze berekening is geen rekening gehouden met de verschillende behandeling van de verwervings- en financieringskosten omdat deze niet in de casus zijn gespecificeerd.

Ambtshalve beroep op het besluit van Januari 2018 (*€ 1.000)

Een ambtshalve beroep op het besluit is mogelijk binnen 5 jaar na 31-12-2016.

	Jan	Yvonne
Aankoop/verwerving incl. kosten	€ 145	€ 145
Hypotheek annuïtair	€ 120 -/-	€ 120 -/-
Eigen middelen		€ 50 -/-
Vergoedingsvordering	€ 25 -/-	€ 25
 Max EWS	 € 120	 € 120
 Box 1 EWS		
Oud regime	€ 0	€ 0
Nieuw regime	€ 120	€ 120
Totaal	€ 120	€ 120
 Box 3	 € 0	 € 0

Toelichting:

Door ambtshalve toepassing van het besluit te verzoeken wordt het eigen woningverleden van Yvonne 50/50 “verdeeld” en toegepast. De maximale EWS van ieder bedraagt dan € 145.000 -/- (€ 50.000 / 2) = € 120.000.

Vastleggen draagplicht (* € 1.000)

	Jan	Yvonne
Aankoop/verwerving incl. kosten	€ 145	€ 145
Hypotheek annuïtair	€ 145 -/-	€ 95 -/-
Eigen middelen		€ 50 -/-
 Max EWS	 € 145	 € 95
 Box 1 EWS		
Oud regime	€ 0	€ 0
Nieuw regime	€ 145	€ 95
Totaal	€ 145	€ 95
 Box 3	 € 0	 € 0

Toelichting:

Door het vastleggen van de draagplicht heeft Jan een totale schuld van € 145.000. Dit komt overeen met zijn fiscale maximale EWS (geen EWR). Yvonne heeft een totale schuld van € 95.000. Dit komt ook overeen met haar maximale EWS.

Zowel het ambtshalve verzoek op het besluit als het vastleggen van de draagplicht kunnen zij alleen gezamenlijk regelen.

Vraag 6 (20 punten)

Echtelijke woning

Op 1 februari 2019 is Yvonne bij Frits gaan wonen. De echtelijke woning blijft gedurende 2 jaar in box 1 onder de voorwaarde dat Jan er blijft wonen (scheidingsregeling). Zij moet in deze periode het EWF voor haar deel van de woning aangeven en heeft recht op aftrek van de rente over haar EWS (€ 95.000, zie vraag 5). Op 1 februari 2021 vervreemdt de echtelijke woning fictief voor Yvonne (gaat naar box 3). Vanaf deze datum valt haar deel van de woning en haar deel van de hypotheek in box 3 (eerste peildatum 1-1-2022).

De EWR wordt bij een fictieve vervreemding berekend over de waarde in het economisch verkeer (vrije verkoopwaarde). Deze is op 1 januari 2021 € 400.000. De resterende EWS van Yvonne op basis van de gegevens op 1-1-2021 bedraagt: € 95.000 (EWS Yvonne, zie vraag 5) * 216.000 (restant hypotheek 1-1-2021)/€ 240.000 (oorspronkelijke hypotheek) = € 85.500⁵. Haar EWR bedraagt € 400.000/2 +/- € 85.500 = € 114.500.

Fictieve alimentatie woongenot

In 2020 en 2021 wordt de echtelijke woning bewoond door Jan. Hij geniet het woongenot over de helft van de woning van Yvonne. Dit woongenot is als fictief betaalde partneralimentatie voor Yvonne aftrekbaar (50% EWF).

Fictieve alimentatie rentebetaling

In het convenant hebben zij vastgelegd dat Yvonne de gehele rente betaalt zolang de woning onverdeeld is. Het convenant is op 27 december 2019 getekend en de peildatum voor de verrekening is eveneens 27 december 2019. Als Yvonne de hypotheeklast heeft voldaan van haar eigen rekening heeft deze betaling het gehele jaar 2020 en 2021 op haar gedrukt⁶. Omdat deze verplichting voortvloeit uit het familierecht, is vastgelegd in het convenant en zij daarnaast een bijdrage in het levensonderhoud aan Jan betaalt, voldoet de betaling aan de fiscale eisen voor aftrek partneralimentatie. Zij bewoont zelf de woning niet dus de betaling kan fiscaal ook niet als woonvergoeding worden aangemerkt. De betaling van de rente van Jan door Yvonne is voor haar als fictief betaalde partneralimentatie aftrekbaar.

De door Yvonne voor Jan betaalde aflossing is in beginsel niet aftrekbaar als bijdrage in het levensonderhoud. Dit is een betaling in de vermogenssfeer die verschillend kan worden geoormd (o.a. schenking, vergoedingsrecht). Alleen als Yvonne kan bewijzen dat ook deze betaling bedoeld is als bijdrage in het levensonderhoud is deze voor haar aftrekbaar (bijvoorbeeld door vastlegging hiervan in het convenant).

Aankoop woning met Frits

Yvonne en Frits kopen een nieuwe woning op 1 december 2020. Deze woning is voor hen beiden fiscaal een eigen woning (aankoopregeling). Op 1 februari 2021 gaan zij er wonen. Vanaf deze datum moet Yvonne over haar deel van de woning het EWF aangeven (50%).

⁵ De werkelijke EWS op 1-2-2021 kan lager zijn door de aflossing in de maand januari 2021. Omdat deze niet is gegeven is hier in de uitwerking aan voorbijgegaan.

⁶ Als de hypotheeklast van de e/o rekening is voldaan, is er pas vanaf 29 september 2020 sprake van fictieve partneralimentatie (de datum waarop deze rekening bij helfte wordt gedeeld en opgeheven).

Omdat zij een beroep doen op het besluit van januari 2018 inzake de eigenwoningschuld wordt het eigenwoningverleden van beiden 50/50 toegepast, worden alle leningdelen 50/50 fiscaal toegerekend en eventuele eigen middelen geacht 50/50 te zijn aangewend.

Het eigenwoningverleden van Frits is daarmee eveneens van belang voor de fiscale behandeling van de leningen van Yvonne.

Eigenwoningverleden

Yvonne

Recht op oud regime:

Yvonne had op de echtelijke woning oorspronkelijk een nieuw regime schuld van € 95.000. Hierop is annuïtair afgelost.

EWR: op 1 februari 2021 (einde scheidingsregeling) heeft zij een EWR van € 114.500 (zie hiervoor).

Renteaftrekverleden:

Zij heeft van 2004 tot 2014 renteaftrek genoten over € 180.000 (stel 10 jaar). In de periode 1-4-2016 tot 1-2-2021 geniet zij over € 95.000 renteaftrek (nieuw regime).

Resterend recht op renteaftrek:

€ 95.000: nog 30 jaar -/- 10 jaar -/- 4 jaar en 10 maanden = 15 jaar en 2 maanden

€ 85.000: nog 30 jaar -/- 10 jaar = € 20 jaar

Frits

Recht op oud regime: € 190.000

EWR:

De overdracht van de oude woning van Frits vindt plaats op 1 februari 2021. Op dat moment realiseert hij een EWR van € 430.000 -/- € 190.000 EWS = € 240.000.

Renteaftrekverleden:

Het renteaftrekverleden van Frits is niet volledig vast te stellen. Hij heeft in ieder geval vanaf 2010 tot 1 februari 2021 renteaftrek genoten over € 190.000.

Berekening maximale EWS direct na aankoop op 1 december 2020:

	Frits	Yvonne
Aankoop/verwerving	€ 232.500	€ 232.500
Overdrachtsbelasting	€ 4.650	€ 4.650
Eigendomsakte	€ 400	€ 400
Totale verwerving ⁷	€ 237.550	€ 237.550
Hypotheek aflossingsvrij	€ 132.500	€ 132.500
Overbruggingskrediet	€ 100.000	€ 100.000
Max EWS oud regime (OR F € 190.000)/2	€ 95.000	€ 95.000
Te verwachten EWR F ⁸	€ 120.000	€ 120.000
Box 1 EWS		
Oud regime + deel overbrugging (€ 95.000 + € 20.000)	€ 115.000	€ 115.000
Nieuw regime	nihil	nihil
Overbruggingskrediet	€ 100.000	€ 100.000
Box 3	€ 17.500	€ 17.500

Het overbruggingskrediet en € 40.000 van de aflossingsvrije hypotheek wordt aangemerkt als EWS (blijft binnen de te verwachten EWR). Voor de bepaling van het renteaftrekverleden en de EWR telt het overbruggingskrediet niet mee. Ook wordt niet getoetst aan de aflossingseis.

Berekening maximale EWS op 1 februari 2021:

	Frits	Yvonne
Aankoop/verwerving	€ 232.500	€ 232.500
Overdrachtsbelasting	€ 4.650	€ 4.650
Eigendomsakte	€ 400	€ 400
Totale verwerving	€ 237.550	€ 237.550
EWR Frits (50/50)	€ 120.000 -/-	€ 120.000 -/-
EWR Yvonne (50/50)	€ 57.250 -/-	€ 57.250 -/-
Verwerving na EWR	€ 60.300	€ 60.300
Fin kosten naar rato verwerving € 3.350 * € 60.300 / € 265.000 ⁹	€ 763	€ 763
Maximale EWS	€ 61.063	€ 61.063
Hypotheek aflossingsvrij	€ 132.500	€ 132.500
Max EWS oud regime (OR F € 190.000)/2	€ 95.000	€ 95.000

⁷ Financieringskosten zijn buiten de berekening van de maximale EWS gehouden omdat de totale financiering lager is dan de totale verwervingskosten.

⁸ Op basis van de te verwachten EWR van Yvonne kan geen overbruggingskrediet worden opgevoerd omdat de woning niet in de verkoop staat en dus geen sprake is van voorfinanciering (artikel 3.119f Wet IB 2001).

⁹ Als de kosten ook op het overbruggingskrediet zien, moeten deze volgens de formule $60.300 / 465.000$ worden meegenomen in de max EWS.

Box 1 EWS Oud regime	€ 61.063	€ 61.063
Box 3 schuld	€ 71.437	€ 71.437

Aangifte IB 2020 **Yvonne**

Echtelijke woning box 1	
EWf 1-1 / 31-12	€ 1.035
(0,6% * € 345.000 / 2)	
Rente EWS 1-1 / 31-12	€ 2.774 -/-
(95.000 / 240.000 * € 7.008)	

Aangekochte woning	
EWf	n.v.t.
Rente EWS 1-12 / 31-12	€ 183 -/-
(1/12 * 1,9% * € 115.000)	
Rente overbrugging	€ 250 -/-
(1/12 * 3% * € 100.000)	
Eenmalige kosten	€ 1.549 -/-
(€ 215.000 / € 232.500 * € 1.675)	

Persoonsgebonden aftrek	
Woongenot	€ 1.035 -/-
Rente 1-1 / 31-12	€ 3.504 -/-
(50% * € 7.008)	

Box 3	
Hypotheek	€ 23.068 -/-
(€ 25.000 / € 240.000 * 221.449)	
Schuldendrempel	€ 3.100

Aangifte IB 2021 **Yvonne**

(cijfers 2020)

Echtelijke woning box 1	
EWf 1-1 / 1-2	€ 94
(0,6% * € 378.000 / 12 / 2)	
Rente EWS 1-1 / 1-2	€ 226 -/- (schatting)
(95.000 / 240.000 * € 6.830)	

Aangekochte woning	
EWf 1-2 / 31-12	€ 1.232
(0,6% * € 448.000 / 2 * 11 / 12)	
Rente EWS 1-1 / 1-2	€ 183 -/-
(1/12 * 1,9% * € 115.000)	
Rente overbrugging 1-1 / 1-2	€ 250 -/-
(1/12 * 3% * € 100.000)	
Rente EWS 1-2 / 31-12	€ 1.064 -/-
(€ 61.063 * 1,9% * 11/12)	

Persoonsgebonden aftrek	
Woongenot	€ 1.035 -/-
Rente 1-1 / 31-12	€ 3.415 -/-
(50% * € 6.830)	

Box 3	
Vordering op Jan	€ 44.356
Hypotheek echtelijke woning	€ 22.500 -/-
(€ 25.000 / € 240.000 * 216.000)	
Hypotheek nieuwe woning	€ 17.500 -/-
Schuldendrempel	€ 3.100

Vraag 7 (15 punten)

CBI berekening van Jan na de echtscheiding en als Fabian is gaan studeren (najaar 2022).

	IB	CBI
Box 1		
Ontvangen partneralimentatie	12.420	12.420
Eigenwoningforfait	1.182	
Hypotheek	-/- 3.321	0
Fictief ontvangen PA woongenot	1.182	
Fictief ontvangen PA rente	3.321	
Totaal	14.784	12.420
IB heffing	-/- 5.521	-/- 5.521
Inkomensafh. premie ZVW (5,45% * € 16.923)		-/- 922
Box 3		
Privérekening	PM	PM
Spaarrekening	8.500	21
Spaarrekening Ilse (50%)	5.000	PM
Spaarrekening Fabian (meerderjarig)	n.v.t.	
Vakantiehuisje	180.000	7.200
Hypotheek vakantiehuisje	-/- 70.000	-/- 1.540
Schuld aan Yvonne	-/- 44.356	
Schuldendrempel	3.100	
Heffingsvrij vermogen	-/- 30.846	
Totaal vermogen	51.398	
Inkomen box 3	920	
IB box 3 (30%)		-/- 276
Heffingskortingen		
Algemene heffingskorting	2.711	
Arbeidskorting	n.v.t.	
Totaal heffingskortingen	2.711	2.711
Kostgeld Fabian		4.200
Studiekosten Fabian		-/- 2.500
Beschikbaar CBI		15.793
Gewenst / benodigd inkomen		19.800
Tekort		-/- 4.007

Inkomensafhankelijke premie ZVW

Over de ontvangen partneralimentatie (werkelijk en fictief) is Jan op aanslag 5,45% premie ZVW verschuldigd.

Heffingskortingen

Algemene heffingskorting:

Belastbaar inkomen uit werk en woning is lager dan € 20.711. Jan heeft dus recht op de maximale algemene heffingskorting.

Vakantiehuisje:

Het vakantiehuisje wordt in box 3 voor de WOZ waarde belast (geen permanente verhuur /huurbescherming van toepassing).

Spaargeld kinderen:

Ilse is nog minderjarig en Jan en Yvonne hebben het gezamenlijk gezag over haar. Jan moet 50% van het vermogen van Ilse in box 3 aangeven. Dit geldt niet voor het vermogen van Fabian (meerderjarig).

Oplossingen tekort:

- Gaan werken
- Zuiniger gaan leven
- Interen op spaargeld (betaling studiekosten)
- Verkoop vakantiehuisje
- Hoger kostgeld Fabian
- Lijfrente-uitkering in laten gaan (looptijd 20 jaar + jonger dan AOW)

Vraag 8 (8 punten)

In de partnerschapsvoorwaarden hadden Yvonne en Jan conversie afgesproken. In het convenant zijn zij in afwijking hierop verevening en bijzonder partnerpensioen overeengekomen.

Voor- en nadelen van conversie ten opzichte van verevening/BPP:

Leeftijdverschil

Jan is bijna 10 jaar ouder dan Yvonne. Na verevening moet hij wachten op de betaling van zijn deel tot Yvonne met pensioen gaat. Na conversie krijgt Jan op zijn eigen te kiezen pensioenleeftijd zijn deel betaald.

Toekomstig overlijden Jan

Na verevening krijgt Yvonne na het overlijden van Jan haar volledige ouderdompensioen weer zelf uitgekeerd. Na conversie vervalt bij het overlijden van Jan het deel van het pensioen dat naar hem is gegaan.

Toekomstig overlijden Yvonne

Na verevening vervalt na het overlijden van Yvonne voor beiden het ouderdompensioen. Jan krijgt mogelijk wel direct na het overlijden het bijzonder partnerpensioen uitgekeerd (voor zover dit op datum inschrijving was opgebouwd). Na conversie behoudt Jan na het overlijden van Yvonne het recht op het geconverteerd (zijn eigen) ouderdompensioen. Hij krijgt geen BPP uitgekeerd (is geconverteerd).

Keuzerecht

Na verevening bepaalt Yvonne voor het gehele ouderdomspensioen (ook het verevende deel) wanneer dit ingaat en of zij gebruik maakt van andere keuzemogelijkheden (bijv. hoog/laag). Na conversie bepaalt ieder dit over het eigen deel.